

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

10. Зайчук Г.М. Компетентнісний підхід і його роль у сучасній вищій освіті. Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” м. Київ, 10 квітня, 2009р. Академія муніципального управління, м. Київ. – С. 354 – 57.

11. Зайчук Г.М. Професійні якості конкурентоспроможного фахівця сфери управління // Молодь і ринок. – 2009. – №2 (49). – С. 154 – 156.

12. Зайчук Г.М. Елементи структури професійної культури майбутнього маркетолога // Молодь і ринок. – 2009. – №4 (51). – С. 143 – 145.

13. Зайчук Г.М. Роль рекреаційних ресурсів у розвитку туристичної галузі // Молодь і ринок. – 2009. – №6(53). – С. 116 – 121.

14. Зайчук Г.М. Аспекти розвитку рекреаційно-туристичної галузі за рахунок людських ресурсів // Молодь і ринок. – 2009. – №7(54). – С. 133 – 137.

15. Зайчук Г.М. Обґрунтування вибору інвестиційно привабливих об'єктів туристичної галузі Карпатського регіону // Молодь і ринок. – 2009. – №11(58). – С. 104 – 108.

16. Зайчук Г.М. Моделювання професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної сфери // Молодь і ринок. – 2009. – №12(59). – С. 110 – 115.

Стаття надійшла до редакції 21.12.2009

УДК 37.011.3:81

Ольга Юзьвяк, викладач кафедри романської філології та компаративістики
Аліна Деснянська-Дошак, викладач кафедри романської філології та компаративістики
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

У статті висвітлюється проблема методичної підготовки вчителя до викладання в школі. Приділяється увага питанню формування всебічно розвинутої індивідуальності вчителя.

Ключові слова: педагогіка, виховання, навчання, психолого-педагогічна підготовка, іноземна мова, професійно-педагогічна підготовка.

В статье освещается проблема методической подготовки учителя к преподаванию в школе. Уделяется внимание вопросу формирования всесторонне развитой индивидуальности учителя.

Ключевые слова: педагогика, воспитание, учеба, психолого-педагогическая подготовка, иностранный язык, профессионально педагогическая подготовка.

In the article the problem of methodical preparation of teacher lights up to teaching at school. Attention is spared to the question of forming of the comprehensively developed individuality of teacher

Keywords: pedagogics, education, studies, психолого-педагогічна підготовка, foreign language, professionally pedagogical preparation.

Постановка проблеми. Іноземна мова як навчальна дисципліна володіє широкими можливостями для всебічного розвитку особистості, для підготовки школярів до життя і праці в умовах науково-технічного прогресу. Саме цим і визначаються пошуки шляхів щодо підвищення рівня володіння учнями іноземною мовою, більш послідовної реалізації її виховного, освітнього і розвиваючого потенціалу.

Останніми роками перед вищою школою України стоїть завдання переходу до формування фахівців-професіоналів, які поєднували б глибокі фундаментальні теоретичні знання і ретельну практичну підготовку. Особливого значення набуває проблема якості підготовки випускників вищих навчальних закладів у зв'язку з їхньою майбутньою багатофункціональною діяльністю. Одним з важливих напрямів діяльності вищих навчальних закладів є якісна професійно-

педагогічна підготовка студентів до роботи в навчальних закладах різних типів.

Аналіз останніх досліджень. Над питанням виховання на уроці іноземної мови працювали такі дослідники як Й.Д. Бутузов, Ю. Денисова, О. Коцюк, Т. Василюк, Д. Ікуніна, Г.Ф. Давиденко, Л. Заболотська, М. Заболотська, О. Заболотська, Р.Л. Златогорська, А.Д. Жаржавская.

Мета статті – проаналізувати психолого-педагогічні засади підготовки вчителя іноземної мови засобами іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні важливо здійснити завдання підготовки майбутнього вчителя до навчання і виховання своїх вихованців іноземної мови з використанням усього освітнього потенціалу: методів, засобів, прийомів, нових освітніх технологій тощо.

Теорія та практика сучасної школи потребує сьогодні найповнішої цілісної картини, яка б відображала особливості процесу підготовки

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

фахівця з іноземної мови, як до навчальної так і до виховної роботи. Вимоги педагогічної теорії та практики – специфіка нашої майбутньої діяльності, актуальність проблем підготовки вчителя в умовах вищого навчального закладу і зумовило вибір нами теми магістерської роботи: “Підготовка вчителя іноземної мови до виховної роботи в школі”.

В умовах стрімкого руху загальноєвропейського суспільства до спільної політичної, економічної, культурної діяльності розвивається концепція європейської освіти в межах єдиного освітнього простору. Це явище безпосередньо пов’язане з аспектами перетворення професійної підготовки вчителя, спрямованого на розгляд педагогічної діяльності як всебічної творчості фахівців освіти.

У час, коли знання іноземних мов стає актуальною потребою суспільства, зростає необхідність у висококваліфікованих учителях іноземних мов, які володіють не тільки мовленнєвою й комунікативною компетенцією, але й методами творчого викладання іноземних мов та усного використання іноземної мови у виховному процесі. У силу цього процес навчання у вищому навчальному закладі, як проміжна ланка в системі неперервної освіти посідає центральне місце. Використання ж у навчальному процесі інноваційних методів та форм роботи набуває подвійного значення: **по-перше**, творчий стиль діяльності викладачів практичних мовних дисциплін значно стимулює розумову активність студентів, розвиває в майбутніх учителів якості творчої особистості, поглиблює мотивацію їхньої мовленнєвої діяльності іноземною мовою; **по-друге**, вчителю, який сам пройшов шлях творчого навчання, набагато легше сприйняти та зрозуміти творчий стиль діяльності, успішно реалізовувати його в подальшій педагогічній діяльності.

Творча діяльність учителя іноземної мови може бути використана для успішного розв’язання як, дидактичних, так і виховних завдань.

Особливе місце в дослідженні педагогічної творчості посідає питання створення умов, що провокують виникнення імпульсу до творчої діяльності. Особа не завжди повною мірою осмислює потребу в творчості, усвідомлює свої творчі потенції, а також шляхи і способи їхньої реалізації, її творчий потенціал може розкритися, коли відбувається мобілізація сил і виявлення прихованих резервів, що проявляються в творчості. Це означає, що для формування й розвитку творчого потенціалу людини необхідно створити спеціальні умови, які б стимулювали творчу активність особистості, її вольові зусилля.

Дослідженнями встановлено, що люди, природно менш здібні, але які цілеспрямовано розв’язують власне, особистісно значуще завдання, виявляються в результаті більш продуктивними, ніж більш обдаровані, але менш зацікавлені.

Мотивація творчої активності – це система стійких мотивів, що відображає особистісну трансформацію взаємодій соціальних та індивідуальних чинників у стійку творчу спрямованість особистості. Зазначене поняття характеризує стан свідомості особистості, який зумовлює пріоритет творчої діяльності в системі життєвих виборів і поведінкових стратегій, стимулює та підтримує творчий процес на всіх стадіях його розвитку.

Результатом творчої діяльності є її кінцевий продукт. Стосовно педагогічної творчості – це формування творчої особистості учнів. Виходячи з цього, прослідковується явна залежність рівня сформованості творчого потенціалу учнів шкіл від схильності їх учителів до творчого стилю діяльності. Основними вимогами до праці вчителя іноземних мов є: кваліфіковане застосування сучасних технологій навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності; розв’язання завдань морального, культурно-естетичного, трудового виховання учнів; формування інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових здібностей; допомога учням формувати свій світогляд, пізнавати себе та навколишній світ [5, 39].

Форми та методи навчання іноземних мов у загальній середній школі (12-річна школа) покликані стимулювати уяву та фантазію учнів, розвивати їхнє критичне мислення, формувати творчі здібності, збагачувати потенціал особистості. Аналізуючи особливості організації шкільного навчання на початковому, середньому та старшому ступенях, можна помітити, що реалізація мети та завдань програми середньої школи стає можливою лише у випадку творчого підходу вчителя та учнів до навчально-виховної діяльності. Розглянемо коротко кожен зі ступенів.

Початковий ступінь. Для навчання іноземної мови важливим фактором є мовленнєва пам’ять, активне формування якої відбувається при установці на запам’ятовування певного мовленнєвого матеріалу. Умовою успішної роботи пам’яті є емоції, а джерелом емоцій виступає дійсність: участь у цікавій та творчій осмисленій діяльності, що пов’язана з потребами особистості. Значний інтерес учнів на цьому етапі викликають такі види робіт, що пов’язані з улюбленими літературними персонажами. Ігрові ситуативні вправи з участю казкових героїв можуть бути

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

стимулом для спілкування. Велике значення має на цьому етапі зорова та слухова наочність, що значно активізує роботу учнів на уроці.

Середній ступінь. Потяг до самостійності та самоствердження є головною особливістю дітей цього віку. У них формується вибірковий пізнавальний інтерес, допитливість. Усе, що обмежує самостійність учня середнього ступеня, – контролюючі завдання, які можуть підкреслити авторитарність учителя, завдання некоммукативного характеру – гальмують його пізнавальний інтерес. Інтерес до вивчення предмету підвищують завдання, спрямовані на розвиток самостійності, на вміння комбінувати матеріал залежно від потреб мовленнєвої ситуації.

Старший ступінь. В учнів цього ступеня з особливою силою проявляється прагнення до самоствердження, самовираження, до можливості відстоювати свої погляди та переконання. У зв'язку з цим, саме комунікативна спрямованість навчання іноземної мови і створення сприятливого психологічного клімату для спілкування є тими факторами, які мають особливу значущість на цьому етапі навчання. Дуже важливо відбирати для уроків такий матеріал проблемного характеру, що стимулює обмін думками, спонукає до роздумів. Перевагу має робота з текстами, побудована на проблемному викладанні.

Проаналізувавши вміння школярів, що повинні формуватися вчителями на уроках іноземної мови, стає очевидною їх творча основа. Розвиток інтелектуальних умінь відбувається за рахунок творчого пошуку розв'язання завдань проблемного характеру з передбаченням і оцінкою отриманих результатів. Організація навчально-виховної діяльності припускає варіювання різних видів завдань з наступним оцінюванням власних дій і дій однокласників. Ці уміння спрямовані на розвиток критичного мислення школярів. Адаптивні уміння ґрунтуються на роботі з мовним матеріалом, а саме на "словотворчості". Завдання вчителя – розробка проблемних вправ до автентичних текстів, дотримання творчої спрямованості завдань діалогічного і монологічного характеру, розвиток уяви, пам'яті, мислення.

Виходячи з головних функцій учителя, творчий потенціал учителя іноземних мов ми визначаємо як інтегративне утворення, сукупність ув'язаних у систему природних та набутих якостей, що проявляються через здібності, уміння, психічні процеси, способи мислення та діяльності і дозволяють фахівцю нестандартно розв'язувати навчально-виховні завдання, спрямовані на

формування творчої особистості вихованців, набуття ними в найбільш ефективний спосіб максимального результату в навчанні та вихованні. Специфіка творчого потенціалу вчителів іноземних мов полягає в домінації комунікативних здібностей як однієї зі складових творчого потенціалу особистості вчителя.

Розглядаючи питання творчого підходу і професійної майстерності спеціаліста, слід визначити властивості, які забезпечують самостійний пошук і розв'язання професійних, психологічних, методичних і нестандартних завдань... Якісною характеристикою особистості фахівця, яка відображає його загальну продуктивність у різних видах діяльності, є певний рівень сформованості інтелектуального розвитку, зокрема мислення. Тому нині головним завданням психологічної науки є дослідження проблем його проявів, які ведуть до розв'язання різних видів завдань (перцептивних, немічних, розумових) та використання різних засобів розв'язання і здатності міркувати нешаблонно [2, 56].

Більшість молодих учителів, прийшовши до школи, "тиражують" ті зразки поведінки серед школярів, які вони засвоїли на студентській лаві. Вони намагаються так само зайти у клас і навіть використовують ті слова, приклади, ситуації, які справили на них певні враження. Тому викладачам іноземної мови, методики викладання іноземної мови, психолого-педагогічних дисциплін слід демонструвати найкращі зразки зі свого педагогічного досвіду роботи, виховувати критичний погляд, розвивати вміння аналізувати і, обов'язково, залучати студентів до роботи з методичними матеріалами.

Професійні якості вчителя іноземної мови можна розподілити на три групи. Перша – це знання мови, що викладається (практичне й теоретичне) й культуру народу-носія даної мови. Другу групу становлять методичні знання та вміння вчителя, третю – педагогічні.

Учитель повинен уміти: висловлювати думки в усній та письмовій формах; читати з повним розумінням літературу різних жанрів в оригіналі; вільно сприймати та розуміти на слух мовлення; у нормальному темпі володіти правильною вимовою, інтонацією та широким запасом слів, виразів; розрізняти стилі мови; мати знання в галузі мовознавства, теорії мови, що викладається (фонетика, лексикологія, граматики, історія мови); а також прогнозувати помилки й труднощі учнів; планувати вдалий підбір вправ, ігор, наочності, тестів, контрольних завдань; майстерно викладати матеріал з урахуванням вікових особливостей та інтересів учнів.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Педагогічні риси вчителя розкриваються у знаннях вікової психології, в його ставленні до учнів, до самого себе, своєї діяльності. Розвиток творчого мислення, а також розумових здібностей особистості відбувається в умовах активізації навчання. Він тісно пов'язаний з формуванням певних розумових здібностей і активізацією продуктивної діяльності учнів та студентів.

У процесі формування творчого потенціалу майбутніх учителів іноземної мови необхідно звертати увагу на розв'язання таких проблем:

- залучення студентів до аналізу психолого-педагогічної літератури з питань розвитку мислення дітей (особливо на етапі молодшого шкільного віку) в процесі навчання іноземної мови;

- активізацію самостійної пізнавальної творчої діяльності студентів; удосконалення самостійної роботи. Це одна з актуальних проблем теорії і практики, адже студенти повинні виробити в себе відчуття потреби до глибоких, міцних і оперативних знань;

- розвивати теоретичне мислення студентів; привчати їх пов'язувати теоретичні знання з фактовими, з окремими методиками і педагогічною практикою;

- сприяти самовихованню студентів, їх професійному становленню шляхом залучення їх до дослідницької роботи, цілеспрямованого збирання навчально-методичної літератури, яка б знадобилася в майбутній роботі.

Професійна підготовка як цілеспрямований процес забезпечуватиме розвиток індивідуальності студента, якщо цілі будуть орієнтуватися не тільки на формування професійних знань і умінь, а й на розвиток професійно-значущих рис і якостей психіки студента. Організація такої підготовки, повинна будуватися на принципах, що відображають закономірності розвитку сфер індивідуальності, закономірності професійно значущих новоутворень, а технології професійної підготовки повинні задовольняти цілі формування індивідуальності, відповідати принципам й охоплювати адекватні педагогічні засоби.

Для розкриття проблеми професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов, треба розв'язати такі завдання:

- знання викладачем сутності індивідуальності студента;

- знання властивостей і функцій процесу професійної підготовки;

- урахування головних закономірностей розвитку індивідуальності в процесі професійної підготовки;

- уведення до процесу професійної підготовки

спеціальних ситуацій, що відображають закономірності розвитку індивідуальності та її динаміку;

- досягнення достатнього рівня розвитку особистісного й індивідуального компонентів професійної компетентності викладача вищого навчального закладу [1, 45].

Формування ціннісно-сміслового ставлення до професійної діяльності є можливим у проблемно-конфліктній ситуації, в ситуаціях, у яких виявляється конфлікт цінностей. А це потребує формування особливого типу рефлексії, пов'язаної зі здатністю роздумувати над тим, що ти робиш. Н.В. Ключова зазначає, що спроби зрозуміти ситуацію через здійснювані в ній дії приводять до її змін, що, відповідно, змінюють розуміння ситуації та здійснюваних у ній дій. Постійне перебудовування ситуації може бути визначене як "рефлексивний діалог" між педагогом і ситуацією невизначеності, що виникає в професійній діяльності. Розуміння, що формується, не є наслідком якої-небудь теорії, а наслідком діяльності.

Становлення позиції того, якого навчають, відбувалося в школі, тому важливо в перший же рік навчання у вищому навчальному закладі створювати ситуації, що забезпечують перехід на позицію того, що навчається. Такі ситуації орієнтують студентів на виявлення самостійності в навчальній діяльності. Досвід свідчить, що далеко не кожен студент першого та другого років навчання легко справляється зі завданням визначити для себе цілі своєї діяльності на конкретному занятті та способи і прийоми їх досягнення тощо. Тому одним з професійних завдань викладача вищого навчального закладу освіти є формування навчальної діяльності студента. Ситуації призначені для розв'язання цього завдання, сприятимуть становленню позиції такого студента, який навчається, замість позиції такого студента якого навчають.

Становлення позиції того, який навчає (учителя), відбувається в процесі навчально-професійної діяльності студентів. Ситуації, призначені для переходу на цю позицію, орієнтують студентів на виявлення самостійності в педагогічній діяльності як професійній. Однак для того, щоб у майбутнього вчителя іноземних мов виникло бажання виявити професійну самостійність, він повинен відчувати в собі сили, потенції, впевненість у своїх можливостях, у підтримці тощо. У нього повинні бути сформовані властивості та якості екзистенційної сфери (поряд з психолого-педагогічними та методичними знаннями й умінями). Це стає можливим за

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

певних умов, у спеціальних ситуаціях, що активізують саме екзистенційну, регулятивну, емоційну сфери.

У теорії вищої освіти категорія “ситуація” висвітлена в працях з проблем навчальної діяльності студентів. Зазначається, що соціальна ситуація розвитку особистості студента “служить становленню та здійсненню особливого типу випереджального управління навчально-професійною діяльністю – саморегульованого смислу і ціле визначення. Ці процеси як вищі рівні самоорганізації особистості становлять основу розвитку здібностей особистості. У концепції формування навчальної діяльності студентів виділяється поняття навчальної ситуації або ситуації спільної навчальної діяльності – це організована система змінних (доцільного процесу, психологічним ядром якого є взаємодії, взаємини та спілкування викладача зі студентами та студентів один з одним. Як змінні такої ситуації виявляються: 1) організований та операціоналізований зміст навчального процесу; 2) процедури, що організують процес засвоєння навчального змісту й узагальнених способів навчальної діяльності; 3) система навчальних взаємодій і взаємин між викладачем і студентами та самими студентами; 4) динаміка взаємозв’язку всіх зазначених змінних. Категорію “ситуація” широко використовують у психології. Л.С. Виготський виділяв соціальну ситуацію розвитку дитини. П.Я. Гальперін запропонував три типи навчальних ситуацій за критерієм типів орієнтування. Д.С. Голлінгерова розробила таксономію навчальних ситуацій на підставі навчальних завдань. У педагогіці та психології навчання й виховання головну увагу приділяють проблемним ситуаціям (Т.А. Ільницька, Т.В. Кудрявцев, А.М. Матюшкін, М.І. Махмутов і ін.), конфліктним ситуаціям (М.М. Рибаків і ін.). Зважаючи на перебудову народної освіти, вчені почали звертатися до навчальних ситуацій (Н.І. Алексєєв, Т.В. Машарова, В.В. Сериков і ін.), вбачаючи в них резерв для удосконалення взаємодії вчителя й учнів, для посилення розвивального впливу навчання на дитину. Висловлюються різні ідеї, пов’язані із ситуаціями: стимулювання за допомогою ситуації успіху (Ш.А. Амонашвілі, В.О. Сухомлинський), ситуативної домінантності в організації навчальної діяльності (Т.В. Машарова); об’єднання в навчальній ситуації життєво значущого завдання, діалогу і гри (В.В. Сериков); створення ситуації навчання, в якій би учням деякою мірою дозволялося взаємодіяти з важливими для них особисто проблемами та питаннями, які вони хотіли б розв’язати

(К. Роджерс); самостійного проектування вчителем ситуацій навчання на основі типу психічного розвитку учнів, особистісних можливостей і особливостей педагога, психологічно адекватного уявлення для того, хто вчиться, специфіки предмета (Н.І. Алексєєв); формування суб’єктного досвіду (І.С. Якиманська) та ін.

Розглянутий тут позиційно-ситуативний підхід до формування індивідуальності студента в процесі професійної підготовки полягає в тому, що розвиток індивідуальності студента є можливим у разі переходу з однієї позиції на іншу в умовах спеціально створюваних ситуацій. Підхід, що спирається на поняття “ситуація”, останніми роками частіше застосовується як у теорії (розробляються концепції та технології, що охоплюють як один з компонентів ситуацію), так і в практиці навчання. “Орієнтація освіти на розвиток особистості припускає особливий тип педагогічної діяльності, її суть у тому, що педагог має справу зі специфічним видом досвіду, який необхідно передати вихованцеві, з досвідом особистісної самоорганізації та зі специфічним педагогічним засобом формування цього виду досвіду особистісно орієнтованою педагогічною ситуацією”.

Отже, можемо сказати, що вищеописаний позиційно-ситуативний підхід до формування індивідуальності майбутнього вчителя іноземних мов має, на наш погляд, властивість підсилювати психологічну основу процесу професійної підготовки, що виражається в активізації всіх психічних процесів, властивих людині, а не тільки пізнавальних, як у традиційному процесі навчання. Реалізація позиційно-ситуативного підходу потребує додаткових регулятивних знань, необхідних викладачеві вищого навчального закладу [9, 35].

Грунтуючись на етапах розвитку педагогічного процесу та розвитку творчості майбутнього педагога, виокремлено етапи і модель формування творчого стилю педагогічної діяльності в процесі педагогічної практики. Особливу увагу зосереджено на змісті педагогічної діяльності та результативності формування творчого стилю педагогічної діяльності майбутнього педагога на кожному етапі.

Оскільки важливою складовою професійного навчання педагога у вищому, навчальному закладі є педагогічна практика, яка забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх учителів з їхньою практичною діяльністю, а також визначає ступінь професійної придатності та сприяє

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

формуванню творчого ставлення до педагогічної діяльності, то доцільно орієнтувати студентів на формування творчого стилю педагогічної діяльності саме під час педагогічної практики [15, 41].

Висновок. Позакласна робота з іноземної мови є невід'ємною частиною цілісного навчально-виховного процесу і робить великий вклад у реалізацію практично-виховних освітніх розвиваючих можливостей цього предмету.

З'ясувавши зміст психолого-педагогічної підготовки вчителя можна сказати, що сутність людини полягає в постійному розвитку індивіда, особистості, суб'єкта діяльності й індивідуальності. Смысл формування індивідуальності вчителя в тому, щоб не тільки забезпечити розвиток сфер його психіки, сформувати палітру професійно значущих рис і якостей психіки й особистості, а й надати процесу самовдосконалення сутності всього його подальшого життя, прищепити професійно й життєво важливу спрямованість існування та подальший прогрес. Такий погляд на індивідуальність учителя потребує якісної перебудови процесу професійної підготовки, психологізації процесу навчання, підсилення його розвивальної функції.

1. Беспалько В.П. Персонализация образования и обучения как естественная организация просвещения//Магистр. – 1998. – С. 48 – 61.

2. Бутузов Й.Д. Некоторые вопросы теории и практики активизации познавательной деятельности учащихся в современной школе // Педагогика средней школы. – М., 1987. Вып. 1. С. 56.

3. Денисова Ю., Коцюк О. Дидактичні матеріали для тематичного оцінювання з англійської мови, 6 кл. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 112 с.

4. Васильюк Т. Методика використання загально-культурного компонента, в естетичному вихованні майбутніх вчителів іноземної мови//Рідна школа. – 2006. – №5. – С. 60 – 63.

5. Д. Ікуніна. Інтелектуальна підготовка спеціаліста // Педагогіка. – 1996.

6. Давиденко Г.Ф. Эффективные формы работы на уроках французского языка// Иностранные языки в школе. – 1989. – №5. – С. 50 – 52.

7. Заболотська Л. Формування творчого потенціалу майбутніх вчителів іноземної мови//Вісник Львівського Університету. Випуск 20. – Львів, 2005. – С. 49 – 55.

8. Заболотська М. Концепція розвитку індивідуальності майбутнього вчителя іноземних мов//Вісник Львівського Університету. Випуск 20. – Львів, 2005. – С. 33 – 40.

9. Заболотська О. Принципи професійної підготовки майбутніх вчителів іноземної мови//Молодь і ринок. – 2005. – №3. – С. 106 – 109.

10. Златогорська Р.Л., Жаржавская А.Д. Воспитывать нравственность у школьников //Иностранные языки в школе. – 1989. – №5. – С. 39 – 42.

11. Зубченко О. Сутність педагогічної технології в процесі викладання іноземної мови // Рідна школа. – 2001. – №7. – С. 25 – 27.

12. Карамышева Т.В., Иванченко А.И. Уроки французского языка: Пособие для преподавателей. – СПб: КАРО. 2001. – С. 138 – 139.

13. Левитан К.М. Личность учителя иностранного языка как фактор совершенствования воспитания и обучения школьников//Иностранные языки в школе. – 1980. – №1. – С. 72 – 74.

14. Ляховицький М.В. Дандерс З. Напрями творчої праці вчителя іноземної мови. – В кн.: Творчість учителя іноземної. – К., “Рад. школа”, 1978. – С. 10 – 20.

15. Манчуленко.В. Головні етапи та модель формування творчого стилю педагогічної діяльності майбутнього педагога в процесі педагогічної практики// Вісник Львівського Університету. Випуск 20. – Львів, 2005. – С. 33 – 40.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2009

Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
От де, люди, наша слава,
Слава України !

Тарас Шевченко
“До Основ'яненка”
[С.-Петербург 1839]

